

tchoukball

sportovní hra **brankového** typu

Herní idea tchoukballu je založena na neomezované útočné činnosti, při které se družstva snaží hodit míč na kteroukoli z obou „branek“ (pružných odrazedel) tak, aby podle pravidel odražený míč nemohl být soupeřem zachycen.

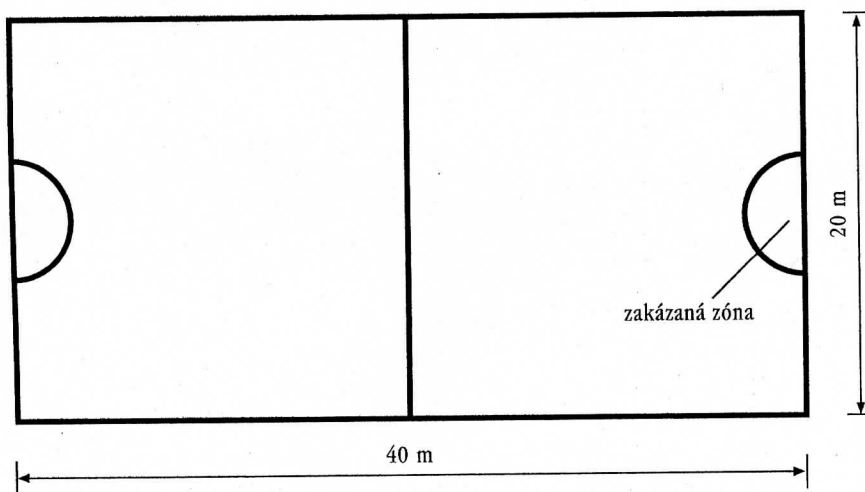
• základní pravidla

Hřiště a další vybavení

Hraje se na obdélníkovém hřišti **40×20 metrů** s **míčem** pro házenou. Uprostřed koncových čar je na každé straně umístěna **odrážecí plocha** podobná malé trampolíně (rám 100×100 centimetrů, vlastní pružný výplet 90×90 centimetrů), která je položena ke koncové čáře tak, aby odrážecí plocha svírala s podlahou úhel 60 stupňů. Ze středu koncových čar jsou do hřiště opsány půlkruhy o poloměru tři metry, které vymezují **zakázanou zónu**.

Hráči

Na hrací ploše je současně **devět hráčů** z každého družstva. Tři hráči mohou družstvo doplnit jako střídající.

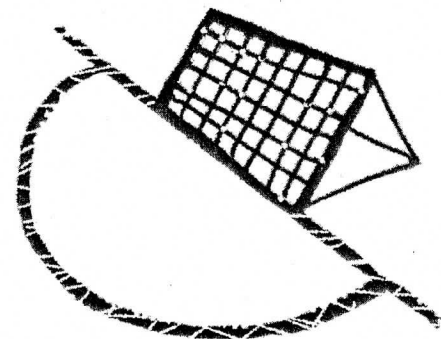

Hrací doba a výsledek utkání

Oficiální hrací doba je rozdělena na **3× 15 minut**. Cílem útočícího družstva je zasáhnout některou z odrážecích ploch tak, aby se míč odrazil zpět do hřiště mimo zakázanou zónu a nemohl být soupeřem chycen. V tomto případě získávají útočníci bod. Při nepřesné střelbě (míč mine odrážecí plochu nebo se z ní odrazí mimo hřiště či do zakázané zóny, střelce hráč se dotkne konstrukce odrážedla nebo odraženého míče) se naopak přičítá jeden bod soupeři. Vítězí družstvo s vyšším počtem získaných bodů.

Ovládání míče

Má-li hráč míč, může ho držet nejvýše tři vteřiny a může s ním udělat tři kroky. Driblink je zakázán. Upadnutí míče na zem a dotek míče nohou jsou hodnoceny jako chyba. Hráči nesmí vstoupit do zakázané zóny (s výjimkou dopadu po střelbě). Získá-li družstvo míč, rozhoduje se, na které odrážedlo zaútočí. Střelbě mohou předcházet nejvýše tři přihrávky. Nepodaří-li se družstvu v tomto limitu vystřelit, musí přihrát míč na druhou polovinu hřiště a pokusit se ve stejném omezení zaútočit na druhé odrážedlo.

Chování k soupeři a tresty

Činnost bránícího družstva je zúžena na zaujímání výhodného postavení pro chytání míče odraženého od branky do pole. Útočícímu soupeři nesmí být bráněno v pohybu, při přihrávání a chytání míče a ani při střelbě. Přestupky obránců proti těmto pravidlům jsou zaznamenávány. Prohřeší-li se některý z hráčů tímto způsobem počtvrté, je vyloučen do konce utkání, ale může být nahrazen dalším spoluhráčem.

Standardní situace

Při porušení pravidel o hraní míčem a o chování k soupeři provádí druhé družstvo z místa přestupku **volný hod**. Po zisku bodu následuje **vhazování** ze zázemí. Provádí ho hráč družstva, které bod nezískalo, a to od koncové čary vedle odrážedla, kde došlo k bodování. První útok po vhazování musí směřovat k opačnému odrážedlu.

• historie a organizace

V šedesátých letech dvacátého století provedl švýcarský lékař Hermann Brandt kritickou studii nejrozšířenějších sportovních her brankového typu. Na jejím základě pak vytvořil pravidla nové sportovní hry, ve které jsou zapovězeny osobní kontakty a omezuje se tak nebezpečí zranění. Za to se mu v roce 1970 dostalo ocenění od Mezinárodní federace pro tělesnou výchovu (Fédération Internationale d'Education Physique – FIEP).

V roce 1971 došlo k založení Fédération Internationale de Tchoukball (FITB) a v roce 1976 se konal první mezinárodní turnaj. MS jsou organizována od roku 2000 ve dvouletých cyklech (v sudých letech). V roce 2004 vykazovala FITB členství 14 národních federací, mezi které patří také Česko, i když se mezinárodních soutěží nezúčastňuje.

www.tchoukball.org

www.tchoukballove.misto.cz

ultimate

frisbee ultimate

sportovní hra **brankového** typu

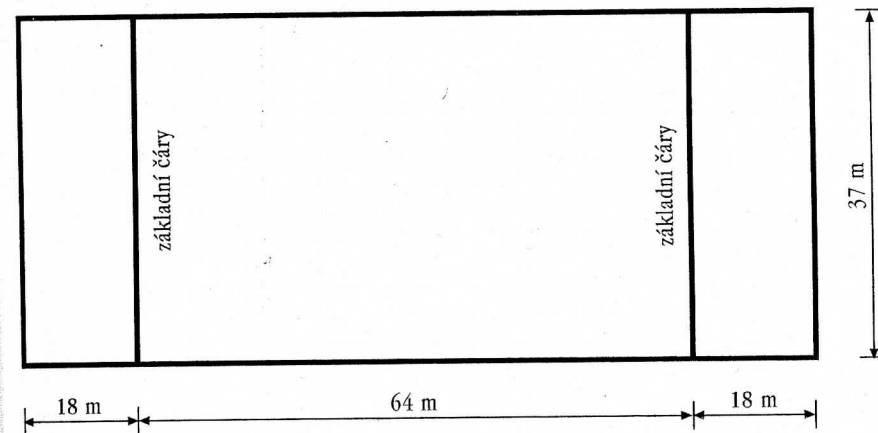
Sedmičlenná družstva se snaží dopravit hrací disk do koncové zóny soupeře. Ústřední myšlenkou ultimate je osobní odpovědnost každého z hráčů za dodržování pravidel hry a idejí fair play. Proto také nejsou funkce rozhodčích obsazovány a hráči rozhodují sami.

• základní pravidla

Hřiště a další vybavení

Hrací plocha na ultimate se skládá z vlastního hracího pole, které má rozměr 64×37 metrů široké a ze dvou koncových zón, každé 18 metrů hluboké. Celkové rozměry hrací plochy jsou tedy **100×37 metrů**. Hlavní hrací pole od koncových zón oddělují tak zvané čáry základní. Obvodové čáry (postranní a zadní) již součástí hřiště nejsou. Rohy hracího pole i koncových zón jsou označeny kužely z flexibilního materiálu. Čáry pro diváky by měly být od hřiště vzdáleny nejméně pět metrů. Povrch hrací plochy může být jakýkoliv, nejlépe travnatý.

Hrací disk musí odpovídat předpisům WFDF. Musí být vyroben z pevného plastického materiálu. Má tvar misky, na které se rozlišuje horní a vnitřní plocha a vnější a vnitřní hrana. Stěny hran jsou silnější než stěny plochy, takže

Ultimate indoor (ultimate v hale)

Hrací plocha na ultimate v hale má vlastní hrací pole 28 metrů dlouhé a 20 metrů široké. Koncové zóny mají každá hloubku 6 metrů. Celkové rozměry hrací plochy jsou tedy **40×20 metrů**. Každé z družstev má na hrací ploše po **pěti hráčích**. Házející hráč má na provedení přihrávky osm sekund. Ostatní základní předpisy odpovídají pravidlům ultimate.

Beach ultimate (plážový ultimate)

Písková hrací plocha má celkové rozměry **46×27 metrů**. Hloubka koncových zón je 7,5 metru. Hrají proti sobě **pětičlenná družstva**. Házející hráč má na přihrávku dobu osmi vteřin. Ostatní základní ustanovení vycházejí z pravidel ultimate. Každým rokem se v italském Rimini pořádá velký turnaj, který je pokládán za neoficiální MS.

• historie a organizace

*V roce 1940 si studenti univerzity v Yale kupovali koláče pekařské firmy „Frisbie Pie Company“, které byly prodávány na plechových kulatých táckách. Při házení těmito táckami upozorňovali chytáče zvoláním „frisbie“, a to je údajně základ pozdějšího označení „frisbee“ pro létající disk (talíř). Ten začal jako sportovní náčin z umělé hmoty vyrábět, a později si nechal také patentovat, jistý Fred Morrisson koncem čtyřicátých let dvacátého století. Při házení talířem se postupně formovala řada sportovních disciplín, z nichž některé mají charakter sportovní hry. Nejznámější a nejrozšířenější je hra ultimate, která vznikla v roce 1967. Ve stejném roce došlo k založení prvního mezinárodního svazu pro házení talířem **International Frisbee Association (IFA)**.*

V roce 1970 se objevuje první edice pravidel ultimate a počátkem sedmadesátých let začíná frisbee pronikat také do Evropy. Ve Švédsku se začalo hrát ultimate rovněž v hale (1978). V Československu došlo k masovému seznámení se s létajícím talířem ve spartakiádním roce 1980, když byl použit pro cvičení žáků. Ve stejném roce se konalo první ME v ultimate a roku 1983 první MS.

V současnosti ultimate a ostatní sportovní disciplíny s frisbee zaštiťuje ve světě **World Flying Disc Federation (WFDF)**. Byla založena v roce 1985 a začátkem roku 2004 vykazovala 22 národních svazů jako řádných členů (včetně Česka) a dále 6 přidružených a 13 provizorních členů. Roku 1995 byla WFDF přijata do International World Games Association (IWGA) a některé její soutěže, včetně ultimate, se dostaly na program Světových her v japonské

Akitě v roce 2001. WFDF pořádá v ultimate rovněž MS. Vedle ultimate pečuje WFDF o pravidla, soutěže a rozvoj dvou dalších sportovních her **double disc court** a **guts** (viz samostatná hesla).

V Evropě zajišťuje rozvoj a soutěže v ultimate **European Flying Disc Federation (EFDF)**. Jsou pořádána ME a další soutěže, především na venkovním hřišti (ultimate outdoor). ME se ale také hraje v halách (ultimate indoor) pod názvem European Indoor Ultimate Club Championship.

Na českém území vznikla v roce 1993 Česká asociace frisbí (ČAF), která zpočátku podporovala pouze ultimate. Ve stejném roce se naše družstvo ultimate zúčastnilo ME v Nizozemsku. O rok později se konalo v ultimate první mistrovství Česka a český reprezentační tým startoval na MS. Na kongresu WFDF, který se v rámci tohoto MS uskutečnil, byla ČAF přijata za členu této světové organizace. Roku 1999 se ČAF transformovala na **Českou asociaci létajícího disku (ČALD)** a rozšířila svou působnost na další sportovní disciplíny s frisbee. V roce 2001 uspořádala ČALD v ultimate ME klubů, kterého se zúčastnilo 55 družstev ze 16 států.

www.wfdf.org

www.efdf.org

www.cald.cz